

3

NYE ARENAER FOR DIDAKTIKEN

Af ANNETTE HAUGAARD

Vi laver skriveøvelser, snakker om, hvad vi har skrevet, og hvad vi vil skrive, og du får gode råd til, hvordan du bliver en bedre forfatter.«

Når forfatterskoler inviterer børn og unge til at lære at skrive fiktion i fritiden, er det en undervisningsform, som unge slet ikke forbinder med skolens dansktimer. Deltagerne bliver tiltalt som forfattere in spe, får individuel og tekstnær respons, øver sig i at opbygge en figur, raffinere en metafor eller fastholde en stringent fortællesynsvinkel, og de skriver for at offentliggøre deres tekster.

Men mange af ingredienserne kan faktisk sagtens forenes med danskfagets didaktik og foregå i en almindelig undervisningstime. Det mener lektor Anna Karlskov Skyggebjerg fra Institut for Uddannelse og Pædagogik, der har fulgt elever mellem 10 og 17 år på en forfatterskole i hovedstaden.

»Skolen kan lade sig inspirere af forfatterskolernes fokus på indhold, skrivehåndværket og elevernes identitetsskabelse. Selvom skolen er forpligtet til at arbejde efter fastsatte mål, kan forfatterens tilgang inkorporeres, for meget af det er allerede en del af dansklærerens repertoire,« siger Anna Karlskov Skyggebjerg.

Håndværk i skriveværksted

Undervisningsformen på forfatterskolen er stramt styret. Et kvarters fagligt oplæg følges af hurtige skriveøvelser, hvor eleverne sprøjter små fortællinger ud af tastaturet inden for en snæver ramme sat ved eksempelvis at slå terninger om, hvilken vinkel på et tema den enkeltes historie skal handle om. Bagefter giver elever og lærere individuel feedback på de historier, der bliver læst op.

»Man afleverer ikke bare en stil og får kommentarer tilbage om godt sprog eller spændende indhold. Det er en meget direkte respons, som specifikt går på den enkeltes ordvalg eller en indledningssætning, og så forfiner de teksterne ud fra kritikken.«

1

FORFATTERSKOLEN

Skrivelyst uden retskrivning

Når unge lærer at skrive fiktion i fritiden, opfatter de undervisningen som markant anderledes end dansktimerne. Her er ikke fokus på korrekte kommaer og staveord, men skriveværkstedernes tilgang kan godt overføres til skolen.

»Det er en håndværksdidaktik, hvor man bliver oplært i at skrive af nogen, som selv er gode til at skrive.«

Lektor Anna Karlskov Skyggebjerg

Forfatterskoler er arbejdende skriveværksteder, og det giver børn og unge en identitet som gode skribenter.

»Sproget er et materiale frem for en genstand, der holdes ud i strakt arm og analyseres. Det er en håndværksdidaktik, hvor man bliver oplært i at skrive af nogen, som selv er gode til at skrive. Eleverne bliver adresseret som potentielle forfattere vel vidende, at ikke alle får det som levevej, men det skaber en fælles identitet, som er værd at investere sit engagement i.«

Formel skriftlighed savner dannelse

I elevernes øjne er der stor afstand mellem skriveskolen i fritiden og deres faste skema i dagtimerne.

»Jeg går jo ikke til retskrivning,« svarer en 12-årig pige, da Anna Karlskov Skyggebjerg spørger, om det, der foregår i forfatterskolen, har sammenhæng med det, hun laver i skolen.

»Det er meget tydeligt, at eleverne forbinder danskfaget med noget radikalt anderledes end forfatterskolen. De oplever, at danskfagets skriftlige arbejde har et formelt fokus på tegnsætning og korrekte stavemåder, mens forfatterskolen fokuserer på, at man udfolder sin fantasi inden for forskellige skrivegenrer. Dansklærere videregiver næppe en isoleret, formel skriftlighed, men det bliver opfattet sådan af eleverne.«

Det er ærgerligt, fordi danskfaget mister muligheden for at lære elever at arbejde med skriftlighed som dannelsesproces.

»Evnens til at udtrykke sig skriftligt er en vigtig kompetence i forhold til at udtrykke og forme sin egen identitet nuanceret. Det er at bruge skrivning som en eksistentiel kommunikationsform og ikke kun som en ydre færdighed.«

Inspiration eller modig mesterlærer

Skolereformens ambition om, at skole og omverden skal befrugte hinanden, kan ifølge Anna Karlskov Skyggebjerg bygge bro mellem danskfaget og forfatterskolernes tilgang til skriftlighed.

»Det er ofte svært at få børn på mellemtrinnet og i udskolingen til at skrive og læse af lyst, men der sidder formodentlig en håndfuld i hver klasse, som er motiverede, hvis de inspireres. Man kunne invitere professionelle forfattere ind til længere skriveforløb i timerne eller åbne værksteder på skolebiblioteket som et tilbud på linje med kor eller drama.«

Nogle lærere kan også selv bruge forfatterskolernes metoder.

»Der er allerede stort fokus på proces-skrivning, og det kunne få et ekstra nyk. Den tætte, specifikke proces med at skrive, få feedback, skrive igen og til sidst præsentere det for andre tilføjer undervisningen autenticitet og fordybelse. Det kræver, at man tør prioritere det blandt danskfagets mange andre elementer og som lærer selv få erfaring med at skrive, så man giver mesterlæretilgangen værdi.«

ANNA KARLSKOV SKYGGEBJERG

Ph.d. og lektor på Institut for Uddannelse og Pædagogik ved Aarhus Universitet, hvor hun også er uddannelsesleder for didaktikuddannelserne. Hun forsker i børnelitteratur og børns læsekulturer og præsenterer i efteråret 2014 sine studier af forfatterskoler for børn og unge.